

Izhaja vsak dan ob 3<sup>h</sup> pop.  
razen nedelj in praznikov.

## Mesečna naročnina:

za Ljubljano . . . . Din 10.—  
po pošti . . . . . 12.—  
za inozemstvo . . . . 22.—

Oglasi po tarifu.

# LJUDSKI DNEVNIK

Glasiilo Narodne Ljudske Stranke.

## Nefrankiranih pisem

ne sprejemamo. — Pismenim vprašanjem je treba priložiti znamko za odgovor.

Poštno čekovni račun št. 13235.

Uredništvo: Breg, 12. II. nadstr.  
Telefon št. 119.Uprava: Sodna ulica št. 5.  
Telefon št. 423.

## MORALA V POLITIKI.

Pred kratkim je prinesel „Slovenec“ uvodni članek pod gornjim naslovom. Vesel sem ga bil, zakaj pri nas bi bilo res treba večkrat pisati o morali v politiki, ko se ravno v političnem življenju tako pogosto teptajo najprimitivnejša načela morale.

Toda zgrabilo me je v dno duše, ko sem v isti številki „Slovenca“ na drugi strani videl, da v eni sapi, ko pridigujejo o morali v politiki, na najgrši način teptajo moralna načela. Tam so namreč znova pogrevali grdo natolcevanje, kakor da bi bil dr. Šusteršič kriv napada Avstrije na Srbijo. Notica je bila sicer tako zavita, da se to ni direktno trdilo, a vsak, s komur sem o tem govoril, mi je potrdil, da je „Slovenca“ tako razumel. Bilo me je do dna duše sram, da se v „katoliškem“ listu tako tepta katoliška morala, in to od ljudi, ki bi po svojem poklicu morali poznati moralna načela in jih tudi izpolnjevati.

Svoječasno je prof. Učič napisal v „Vzajemnosti“ krasno razpravo o jarizejstvu. Bil je res aktualen članek, a kakor se vidi vox clamantis in deserto! Kajti to je izkristalizirano farizejstvo, če se pod krinko „moralnih načel“ teptajo najprimitivnejša načela morale.

Krščanska morala je vedno obsojala laž in terjala, da se osebnost spoštuje tudi v politiki! Znani krog pa, ki ima v rokah „Slovenca“ in terorizira SLS, dosledno tepta vsa ta načela.

Pokojni Evgen Lampe je bil od srede l. 1916. še precej nevtralen v vsem razdoru. Gotove osebe so ga takrat skušale odvrniti od dr. Šusteršiča. Obljubovali so mu vodstvo SLS. A rajni Lampe je v svoj dnevnik zapisal misel: „Dosedaj sem spoštoval dr. Šusteršiča, danes ga pa še bolj spoštujem, ko vidim, da se mu dela očitna krivica.“

In če si pokličemo v spomin dogodke od l. 1916. do danes, tedaj vidamo, da se vije kakor rdeča nit v vsem boju proti dr. Šusteršiču — grda laž.

Osebnost sem poznal mišljenje dr. Šusteršiča in dr. Lampeta o majniški deklaraciji. Vsi nasprotniki so vedeli, da je dr. Šusteršič celo pomagal sestavljati jo, a so se kljub temu lagali, da je proti njej. Če se je znova in znova izjavljala za njo, so se znova lagali, češ — „v srečo ni zanj“.

Lagali so o deželnem gospodarstvu, a ko so dobili vse deželne knjige v roke, so umolknili.

Živo se spominjam na dogodek, ko sta dr. Šusteršič in dr. Lampe kupila nekaj vagonov slanina na Ogrskem. Kakor hitro je došla slanina, so začeli vpi, da bo s tem uničena kranjska dežela, ker je slanina plačana po 9 K kilogram. Dr. Šusteršič in Lampe sta molčala. Ko so prišli dve stiske in lakote, sem šel k dr. Šusteršiču in ga prosil za par tisoč kilogramov slanina za delavstvo. Pri tej priliki sem mu rekel: „Gospod doktor, delavstvo vam bo za to zelo hvaležno“, nakar mi je odgovoril: „Jaz na hvaležnost nič ne računam“. Takrat je bilo vse delavstvo nahujskano proti dr. Šusteršiču — a vendar mi je dal na razpolago kakih dvatisoč kilogramov slanina za de-

lavce, po 9 K kilogram. A kaj so naredili resnicoljubi? Prej so vpili, da bo špeli rušili Kranjsko, zdaj jim pa tudi ni bilo prav, ko so se revnim slojem odprle zaloge, in so zopet zavijali: „S špehom kupuje delavstvo“. — „Slovenec“ se je pred kratkim norčeval iz Beltrama in dr. Šusteršiča, češ, da iščeta socialni program. Bridka ironija! Delavstvo pitajo z lažmi in frazami, one pa, ki so zanj praktično delali — pa obrizgujejo z gnojnicami! Na tisoče delavcev in revežev bi bilo umiralo lakote, ko bi ne bilo dr. Šusteršiča in ranjkega dr. Lampeta med vojsko na Kranjskem. In prav te može so razvpili kot „kapitaliste“ in sovražnike delavstva.

Ko je moral dr. Šusteršič v pregnanstvo, smo upali, da bodo vsaj zdaj molčali, a kako bridko smo se varali. V svoji „viteški morali“ so tolkli po njem, ko se ni mogel braniti, kakor bijejo afrikanški divjaki po ubitem levu. Še jim je bil nevar. Vzeti mu je treba vsako senco dobrega imena med narodom. To je bila parola teh „moralnih pridigarjev“.

Zatrjeval jim je, da hoče biti lojalni državljani SHS in mi smo jim povedali, da nam iz tujine piše, da bodimo zvesti svoji narodni državi. Niti sence dokaza niso imeli za kako protidržavno akcijo — a vendar so se v „Slovenca“ lagali, da ruje proti državi, da dela za njen razpad, da dela za separacijo in amputacijo itd.

To lažilubje je naravnost že smešno! Dokler so pri ljudstvu še vlekli fraze o „državnem izdajstvu“, so ga slikali kot veleizdajca, danes pa, ko ne morejo več tajiti njegove zvestobe do države, ga pa slikajo kot centralista, dasi dobro vedo, da je to isti dr. Šusteršič, ki je proti njim samim težko branil svoje avtonomistično stališče! Danes ga ljudstvu slikajo kot prijatelja Srbov — včeraj kot krvnika srbskega naroda! To je morala laži!

Zadnje dni so zavestno — na podlagi „točnih in zanesljivih“ informacij lagali, da je dr. Šusteršič pisal v „Kmetijski list“ in napadal v „Narodu“ škofa. — Kljub jasnim izjavam obeh listov in brez vsakih dokazov so se še dalje lagali in niso preklicali niti ene laži.

Krščanska morala neizprosno terja, da spoštujemo osebo. Lahko se borimo proti njenim načelom in delu — a dobrega imena ne smemo krasti nikomur. A če gledam nazaj v dobo zadnjih sedmih let, pa vidim samo osebno blatenje na nasprotni strani.

Pred narodom so dr. Šusteršiča naslikali kot zločinca, ki je moral, kot preganjana zver bežati v tujino. Navaden izdajalec! Milijone je odnesel v Švico! Pristaš dvoostroškega sistema!

Theimerco je on naprtil Kreku itd. itd.

Kje more človek, ki ima količ-kaj moralnega čuta, vse odobravati?

Včasih smo sodili, da je vsa ta gonja izraz vojne psihoze, a vedno bolj jasno postaja, da je temu vzrok pomanjkanje moralnega čustvovanja pri gotovem krogu v SLS.

Dr. Šusteršič še ni stopil na domača tla, in ni zapisal še besede — če so v svojem „kavalirstvu“ lopnili po njem!

Zdi se mi pa potrebno protoviti, da vsaj 95 odstotkov pristašev SLS

te nemoralne gonje ne odobrava. Tudi v vodstvu stranke SLS so može, pošteni, ki to gonjo obsojajo, a žalibog vse terorizira majhen krog ljudi, ki so vzeli v zakup krščansko moralo in pod katoliško krinko teptajo načela katoliške morale. To je pa ravno tako, če bi pri-

digal o postu oni, ki hodi ob petkih v Unionovo klet na — meso!

Vsak pošteni mora odločno nastopiti proti temu, da bi se pod katoliškim plaščem skrivala laž in častikraja, ker bo sicer naše ljudstvo dobilo zelo „lepe“ pojme o katoliški morali!

## Naša vlada in zunanji položaj.

Beograd, 6. febr. (Izv.) V zunanjem ministrstvu se je vršila konferenca, na kateri je zunanji minister dr. Ninčič poročal o zunanjepolitičnem položaju ter izjavil, da položaj ni tak, da bi moglo priti do vojne. Kar se tiče naše države, se more reči, da izgledajo odnosi z Bolgarsko zelo povoljno in bo vlada skušala tudi nadalje vzdržati te dobre odnose. Glede na Italijo se mora verovati, da bo rapalsko pogodbo ratificirana in izvršena. Gre samo za izvršitev nekih formalnosti in vprašanj, ki so v zvezi z rapalsko pogodbo. Nažvažnejše vprašanje je sedaj za nas Mažarska. Jugoslavija je v zvezi z malo antanto zahtevala od zaveznikov mandat za izvršitev razorožitve Mažarske. Kar se tiče

ukinjenja lausanske konference ter možnosti vojne med Turčijo in Grško in morebitnega napada Rusije, se za enkrat še ne morejo dati nobene oficijelne ali neoficijelne izjave. Na merodajnem mestu se naglašajo, da tvori položaj na bližnjem vzhodu sedaj predmet proučevanja naše vlade. Vlada bo zavzela v tej zadevi določno stališče, kakor so bodo razmere razvile na bližnjem vzhodu. Ker je Pašič bolan in ne gre iz stanovanja, so se zvečer zbrali pri njem vsi ministri ter se je ob tej priliki vršila daljša konferenca o zunanjem položaju. Od notranjih zadev se je razpravljalo samo o izenačenju uradniških plač. To vprašanje pride jutri na sejo finančnega odbora, ki bo ob 4. popoldne.

## Otvoritev italijanskega parlamenta.

Rim, 6. febr. (Izv.) Danes je bilo odprto parlamentarno zasedanje. Maksimalisti so predlagali razpravo o notranji politiki. Poslanec Caneta (Turattijeva skupina) je izjavil, da unitaristi ne prevzemajo odgovornosti za onemogočenje fašistovskih poizkusov. Vztrajali bodo v opoziciji ter lojalno čakali, da potečejo pooblastila vlade, nakar bodo zopet obnovili svojo akcijo. Fašistovska vlada in diktatura je samo prehodna ter se bo parlamentarna svoboda zopet vrnila.

Trst, 6. febr. (Izv.) „Piccolo“ poroča, da na zahtevo Italije ne bo iz-

praznjen ves tretji pas, ker je jugoslovanska vlada pristala na to, da se evakuacija omeji samo na Sušak do Rječine in da se ne evankuirata niti Delta niti Baroš.

Rim, 6. febr. (Izv.) Konvencije, sklenjene v St. Margheriti z Jugoslavijo, niso na dnevnem redu italijanskega parlamenta.

Belgrad, 6. febr. (Izv.) Vlada ni bila do danes zvečer obveščena, da so bile rapalska pogodba in druge konvencije predložene italijanskemu parlamentu v ratifikacijo.

## Odgoditev lausanske konference.

KONFERENCA V LAUSANNI OD-GODENA.

Pariz, 6. febr. (Izv.) Agence Havas poroča iz Londona: V dobro poučenih krogih, ki po navadi mišljenje javnega mnenja natanko reproducirajo, se francoski nazor, da je lausanska konferenca samo odgodena, odobrava in izraža mnenje, da bi morali ozko zvezani alijanci vse poizkusiti, da se pogajanja brž zopet začno.

## VTIS V CARIGRADU.

London, 6. febr. (Izv.) Reuterjev urad poroča iz Carigrada: Poročilo o ukiniti lausanski konferenci je tu splošno iznenadilo. Čeprav sedaj Turki kritizirajo Francoze in Italijane, ker se niso hoteli udati turškim zahtevam, verjame vendar le malo ljudi, da bi se Turki sedaj vojskovali, da bi dosegli priznanje svojih neizpoljenih zahtev.

PRIHOD LORDA CURZONA V LONDON.

London, 6. febr. (Izv.) Včeraj popoldne je dospel semkaj lord Curzon v spremstvu celotne angleške delegacije za lausansko konferenco. Na kolodvoru so ga prič-

kovali lord Cromer v zastopstvu kralja, ministrski predsednik Bonar Law, vojvoda Devonshire, lord Derby in drugi člani vlade. Lord Curzon se je takoj po prihodu podal v Buckinghamovo palačo, kjer ga je sprejel kralj. Zvečer je bila seja. Zastopnikom časopisja, ki so ga oblegali že takoj pri prihodu, je odbil vsako izjavo.

IZMET PAŠA ODPOTUJE V ANGORO.

Lausanne, 6. febr. (Izv.) Izmet paša je izjavil, da odpotuje jutri v Angoro.

## POPUŠČANJE ANGLIJE.

Pariz, 6. febr. (Izv.) Agence Havas poroča, da je angleška vlada obvestila francosko, da bi bila pripravljena resno in uljudno razmisliti natančne predloge, ki bi jih morebiti predložil Izmet paša. Poincare se je pridružil angleškemu sklepu ter je takoj brzojavno povabil Izmet pašo, naj nujno in natančno sporoči končne pogoje, ki bi jih bil pripravljen podpisati. Po zadnjih vesteh se zdi izključeno, da bi Izmet paša odpotoval v Angoro po navodila svoje vlade.

Prispevajte v naše sklade!



## ČEŠKOSLOVAŠKA NOTRANJA POLITIKA.

Po znani svoji izjavi o češkoslovaški zunanji politiki pred parlamentom je podal dr. Beneš sedaj tudi izjavo o češkoslovaški notranji politiki. Zadnja številka revije »Služba« objavila namreč interview svojega urednika z ministrom za zunanje zadeve o notranji političnih razmerah češkoslovaške republike. Prinašamo v izvlečku dr. Benešovo izjavo, ker je gotovo važno, da se tudi naša javnost čim najboljše spozna z razmerami v nam najbližje stoječi državi.

Minister dr. Beneš je izjavil: »S tem da smo dosegli samostojno državo, moč in s tem seveda tudi odgovornost, je nastala mejnost gotove delitve političnega dela med onimi, ki delujejo bolj praktično in onimi, ki se udejstvujejo bolj teoretično. Gre le za dvojen delokrog, cilj je lahko isti. Naravno je, da ima oni, ki ne nosi naravnost politične odgovornosti, svobodo presojanja, kritike in kombinacije.

Za obe naznačeni smeri političnega dela je potrebna reforma v metodah. Naša sedanja praktična politika je, v kolikor se tiče metode, še zelo primitivna. To se da razlagati iz naših notranjepolitičnih razmer, ki so takorekoč še v vseh strankah neustaljene. Naše politične stranke žive preveč same zase, žive predvsem le organizatorično, idejno pa premalo intenzivno. Imajo premalo idejnih delavcev in tudi malo idejne tradicije in vsled tega stopi vsak notranjepolitični spor hitro v kritično stanje. Na zunaj se kaže to tako, da mora vodstvo, da vzdrži edinstvo, izbrati metodo, da rešuje vprašanja v kar najožjem krogu. To je lažje, toda razumljivo in v naših razmerah morda neizbežno. Toda če je to razumljivo iz opisanih razmer, ni to zato nič manj nevarno, in nujno moramo razmišljati o reformi tega stanja. To je vprašanje dolgotrajne demokratične politične vzgoje, ki zahteva vzajemno delovanje na znotraj, pa tudi s protivnikom. Če imam prav ali če se pogajam pod pritiskom nujnosti, se moram pregovarjati in pogajati s komurkoli. Ne morem se pa niti izogniti predlogom in nasvetom od nasprotne strani, če so pravilni in dobri. Tukaj tiči vzgojni pomen in to vzbuja medsebojno zaupanje. — To velja tudi o politiki vladne stranke napram opoziciji. Kljub temu, da je vse to dejstvo, vidim dobro naše zelo težavne razmere, katere čestokrat onemogočajo drugačno, boljše postopanje. Prišli bomo k temu samo potem dolgotrajnega razvoja.

Če bi danes ne nosil direktne odgovornosti za aktivno praktično politiko in bi delal v onem drugem, bolj idejnem delokrogu, bi si izbral tudi drugačno metodo, kot je danes v navadi pri tem delu. Dejal bi: manj negativne kritike! Gotovo, da

se ne more izhajati brez kritike, v kolikor je ta analiza obstoječih razmer. Toda predvsem se mora stremeti za tem, da je novi program pozitivno premišljen. Ni se treba mnogo prepirati in vedno, posebno osebno, napadati. Če je izjavljena misel pravilna, dela sama zase. Imam izkušnje pri našem delu v inozemstvu: tam smo delali na pozitivni račun. Nismo imeli ne časa, ne moči in ne sredstev, da bi ovrgli vsako neresnico, ki je bila rečena o nas. S tem bi v ostalem le pomagali močnejšim sovražnikom v boju proti nam in proti svoji podrobni propagandi, katera bi se lahko bila paralizirala že v začetku. Ta naša nepolemična metoda se je jako dobro obnesla.

Pri nas se čisto razmišlja o tem, ali se razvijajo naše razmere

## Burni prizori v avstrijskem kabinetnem svetu.

Dunaj, 6. febr. (Izv.) V izredni seji kabinetnega sveta je podkancelar dr. Frank predlagal, naj se podrobna debata o zakonu za zmanjšanje uradništva vrši naenkrat, proti čemur so nastopili socialni demokrati, ki so zahtevali, naj se o vsakem odstavku — posebej razpravljajo in glasujejo. Po daljši debati o poslovniku je bil sprejet predlog dr. Franka, nakar so pričeli socialni demokrati kričati proti dr. Franku, da je hujski kakor Badeni in da krši poslovnik. Socialni demokrati so razbijali po mizi ter je državni svetnik Schiegl zagnal tintnik proti dr. Franku. Predsednik Seitz je iztrgal podkancelarju dr. Franku naredbo iz rok in jo raztrgal. Nastal je nepopisen hrup, med katerim so krščansko-socialni državni

bolj na desno ali bolj na levo, ali gre tako ali tako tudi razvoj v inozemstvu in kako stališče da naj vzememo k temu razvoju. Dejstvo, da se je po vojni javna uprava povsod zdemokratizirala, se mora pokazati s tem, da bo naša politika — v nasprotju s predvojno — bolj ljudska in s tem bolj leva. Ta smer seveda zadeva načasne težkoče, ki pa našo nalogo samo komplicirajo, toda ne menjajo. Take težkoče so: svetovna gospodarska kriza, neustaljene politične razmere, maksimalizem mas in pa to, da so stare predvojne socialne formulacije deloma zrušile, deloma pa — kot na primer politični programi — zgubile svojo smiselnost.

Tako dr. Beneš. Bilo bi dobro, če bi se vsi naši politiki nekoliko poglobili v njegove besede.

svetniki zmerjali socialne demokrate z »ušivei«. Med splošnim hrupom je dr. Frank zaključil sejo. Ker poteče rok za rešitev naredb v kabinetnem svetu z današnjim dnem, jo mora vlada brez njegovega dovoljenja takoj uveljaviti, kar pa bržkone ne bo storila, ker so tudi večinske stranke stavile več izpreminjevalnih predlogov. Krščansko-socialni in velenemški državni svetniki so poročali o dogodku predsedniku dr. Weiskirehnerju in zveznemu kancelarju dr. Seiplu. Baje je Seitz napadel podkancelarja dr. Franka tudi dejansko. Zagrabil ga je menda za vrat in samo na posredovanje zmernejših članov se je posrečilo preprečiti še večje izgrede opozicije.

## Poostren odpor v ruhrskem ozemlju.

### PROTESTNE NOTE NEMČIJE PROTI POSTOPANJU PORENSKE KOMISIJE.

Berlin, 6. febr. (Izv.) V Parizu, Londonu, Rimu in Bruslju je nemška vlada po svojih zastopnikih predložila protestno noto, ki jo je izročila obenem tudi porenski komisiji, v kateri noti izjavlja, da porenska komisija še nadalje podpira francosko in belgijsko vlado v njeni politiki, ki nima podlage niti v mednarodnem pravu, niti v versailški pogodbi, niti v porenskem dogovoru. To velja zlasti za ordonanco, ki jo je izdala porenska komisija, v kateri je le-ta postavila za upravljanje zaseženih premogovnih ozemelj 5 vodilnih komitejev. Ta odredba pomeni pretrganje vsake skupnosti z nemškimi osrednjimi oblastmi, samostojni prevzem najvišjih upravnih poslov in dejansko odcepitve Porenja od ostale Nemčije. Enako tendenco ima tudi nadaljna ordonanca, ki v nasprotju s pritrdilom aliranih sil od 13. avgusta 1921, po katerem je posebni uvozni in izvozni sistem v zasedenem ozemlju razveljavljen, še nadalje izvršuje ta sistem. Z dvema

daljnima ordonancama naj bi se vse gospodarstvo s premogom v zasedenem ozemlju odcepilo od ostale Nemčije. Protestna nota označa, da so vse ordonance proti porenskemu dogovoru in zato nične.

### NAGOVOR DR. CUNA V ELBERFELDU.

Berlin, 6. febr. (Izv.) Državni kancler dr. Cuno je imel v Elberfeldu pred hotelom na množico nagovor, v katerem je po vesteh »Tagblatt« rekel, da se je na svojem popotovanju po Poruhrju prepričal, da bosta Porenje in Westfalnsko sodelovala in ubranila francosko-belgijski vpad.

### GOVOR DR. KANCLERJA. ODPOR DO ZADNJEGA.

Berlin, 6. febr. (Izv.) Državni kancler dr. Cuno je imel v Elberfeldu, Barnemu in Münstru razgovore z vodilnimi možmi. V Münstru je v deželni hiši povzel besedo in pokazal na to, da se je vlada od vsega začetka trudila, sporazumeti se z nasprotnikom. Direktno pot sporazuma je ponudila večkrat. Toda

Poincare je vse odklonil. Obenem je skušala vlada razložiti Ameriki in Angliji podlago svoje zunanje politike, da bi velesile videle, da je Nemčija pripravljena do skrajnosti svojih moči izpolniti versailsko mirovno pogodbo in reparacije. Nemško gospodarstvo je tudi v Parizu nedvomno pokazalo, da je pripravljeno tudi za priv. kooperacijo in interesno izravnavo obojestranskih gospodarstev. Odgovor je bil negativen. Poincare hoče izvesti misel, ki je že leta in leta pravi cilj francoske politike, to je da bi zasedel še več ozemlja, premoga in koksisa. V nadaljnjem govoru je dr. Cuno povdarjal, da se mora Nemčija briniti enodušno proti francoskemu nasilju. Umerjenost in smotrenost pa sta podlaga za nadaljnja pota. Vsi sloji naj se strnejo na odpor do zadnjega, da bomo svojini otrckom zapustili enoten narod in enotno domovino. Razveseljevanje se mora omejiti, zapravljanje in luksus pa zatrei. Proti oderuštju se mora postopati z vsemi drakonskimi postavnimi odredbami. Državni kancler je končal govor z zahvalo državnice vlade prebivalstvu.

### ZELEZNIŠKI PROMET STOJI. NADALJNE OBSODBE.

Aachen, 6. febr. (Izv.) Železniški promet je od davi na vseh kolo-dvorih, izvzemši v Aachenu, še ustavljen, ker, kakor poročajo, zasedbena oblastva, niso držala dogovorov z železničarji. Tukajšnje belgijsko vojno sodišče je obsodilo 5 vodečih uradnikov aachenskega carinskega okraja na 8 dni zapore.

### STAVKA V POSAARJU IZBRUH-NILA.

Berlin, 6. febr. (Izv.) »Lokalanzeiger« poroča, da se je štrajk v Posaarju v vseh jamah začel. Red in mir nista bila motena.

### USTAVLJEN PROMET.

Freiburg, 6. febr. (Izv.) Železniški promet med Freiburgom in Karlsruhe, ki je šel do polnoči še normalno, je prekinjen, ker so ob tem času Francozi zopet zasedli železnico med Offenburgom in Appenweierjem in je železniško osebje zato obratovanje ustavilo.

### ODPOR NEMŠKEGA PREBIVALSTVA.

Düsseldorf, 6. febr. (Izv.) Obnovitev nemške propagande ni izjava deželnih zborov v Porenju in Westfalnski so povzročila še večji odpor prebivalstva in uradništva napram zasedbenim oblastem, ki so radi tega odredile nove izgone neljubih oseb. Pobiranje carin v Düsseldorfu in Duisburgu se vrši doslej brez težkoč. V nedeljo so kasirali 200 milijonov mark.

### Naročajte

»LJUDSKI DNEVNIK«!

Hans Dominik:

### OBLAST TREH.

Roman iz leta 1955.

„Misterij Sing-Singa! Izvirno poročilo: Sing-Sing, 16. junija ob 6. zjutraj. Trikrat na električnem stolu! Trikrat je električni tok odpovedal. Tretjič se je stroj razletel. Delikvent je ostal nepoškodovan.“

Hrašče so vpili newyorški časopisni raznašalci posamezne točke iz senzacionalne vesti tisočem in tisočem na ušesa, ki so izstopali z prenapoljenih prevoznih čolnov in vrelci iz izhodišča podzemeljskih cestnih železnic ob 8. zjutraj junijskega dneva, da se napote na svoje delo. Skoro vsak iz tisočglave množice je segel v žep, da si kupi za petcentimski novičič še od tiskarskega črnila vlažen list in preleti kar na cesti ali pa v dvigalu nenavadno poročilo.

Le malokateri v velikomestni množici so vedeli, da bi se morala istega dne ob šestih zjutraj izvršiti tam daleč zunaj mesta v kaznilnici države Newyork usmrtitev na elek-

tričnem stolu. Take usmrtitve so zanimale newyorško javnost le tedaj, če so se znameniti odvetniki cele mesec bojevali za obsojenčovo življenje, ali pa, če pri usmrtitvi ni šlo vse v redu. Zgodilo se je namreč že, da so morali delikventa obdelavati kar celo četrt ure z električnim tokom, predno je dozorel za zdravniške secirne nože. Pa tudi pod nožem se je še kdo težko hropeč zopet prebudil k življenju.

Toda Yankeeje niso vsled takih dogodkov nikdar zagnali prevelikega hrupa. Že takrat ne, ko je stal na čelu Zedinjenih držav še predsednik, ki so ga volili vsaka štiri leta. Toliko manj sedaj, ko je bila država v železnih rokah diktatorja Cyrusa Stonarda. V železni pesti onega Cyrusa Stonarda, ki je po prvi zgubljeni vojni proti Japonski z jekleno strogostjo pobil ustaja boljševisko mislečega vzhoda proti meščansko orijentiranemu zapadu in ki je potem zmagovito izpeljal drugo vojno proti Japonski. Neomejena pooblastila predsednika-diktatorja so prisilila tudi ameriško časopisje k največji oprez-

nosti pri vseh stvareh, ki so se tikale vlade in vladnega početja.

Zgoditi se je moralo torej nekaj posebnega, če so vsi newyorški časopisi posvetili temu dogodku svojo prvo stran in nadaljevali z izdajanjem posebnih izdaj. Še predno so bili namreč razprodani zadnji izvodi ravnokar izišle posebne izdaje, je že pridrvela po Broadway nova skupina časopisnih raznašalcev z novo posebno izdajo jutranjih listov.

„Uganka Sing-Singa! Sing-Sing, ob 6.25 zjutraj. Električna postaja v Sing-Singu pokvarjena. Obsojenec se piše Logg Sar. Dosedanje bivališče nepoznano. Ni ameriški državljani! Na smrt obsojen radi poskušene razstrelitve enega jezov v panamskem kanalu!“

„Sing-Sing, ob 6.42 zjutraj. Ena prič kot pomagač! Najbrže je delikvent ušel usmrtitvi s pomočjo ene izmed dvanajstih prič.“

„Sing-Sing, ob 7. zjutraj. Zadnje vesti iz Sing-Singa. Delikvent ušel v avtomobilu!! Skrajna drznost! Po pričah dognano, da je obsojenec — spoznali so ga po posebni obleki, ki

jo dobi vsak delikvent za usmrtitev — v spremstvu priče Williamsa vstopil v avto, ki je čakal pred vratmi. Odpeljali so se v dvjem diru. Nobenega sledu. Kaznilniška uprava in policija si ne vesta pomagati!

S kratkim, ostrim sunkom je obstal avtomobil, ki je ravnokar zavil okoli ogla v Broadway, kjer štrli v višave groteskna stavba Flat-Iron Building. Mož, ki se je pripeljal v njem, je iztrgal enemu časopisnih raznašalcev drugo posebno izdajo iz rok in preletel njene vrstice, medtem ko je avtomobil oddrvel v smeri proti policijski centrali. Obraz čita-jočega je nervozno drhtel. Bil je mož nedoločljive starosti. Eden onih, o katerih se ne more reči, ali štejejo 40 ali 60 let.

Avtomobil se je ustavil pred policijsko centralo. Še predno je popolnoma obstal, je skočil doleč iz njega in hitel preko obcestnega tlaka proti glavnemu vhodu. Njegova obleka je bila očitno izdelana v enem najboljših krojaških ateljejev. Toda vsa umetnost krojaške obrti ni mogla prikriti vseh napak narave. Do-



## Venezelos išče pomoči pri Pašiču.

Belgrad, 6. febr. (Izv.) Danes je dobil ministrski predsednik Pašič nujno brzojavko od Venezelosa iz Lausanne, v kateri poroča o neuspehu lausanske konference in njenem razhodu, vsled česar je nastal težak položaj za vse balkanske države in zlasti za Grško. Sedaj je nevarnost nove vojne med Grško in Turško v Trakiji. Turški napad bi spravil v nevarnost vse balkanske države. Da obstoji nevarnost vojne, je brez dvoma, ker se je Francija začela na svojo roko dogovarjati s Turki. Venezelos prosi Pašiča, naj pozabi na leto 1915. in takratno neložno postopanje Grške napram Srbom, ker to ni bila grška, temveč nemška politika. Spomni naj se Pašič na dobre odnose leta 1920. in naj potrebno ukrene pri svoji vladi in pri Rumuniji in nato pri celi mali antanti, da bodo vsi obenem z Grško protestirali proti novemu krvolitju na Balkanu. Pašič je takoj sklical ministrsko sejo ob svoji bolniški postelji. Na tej seji se bo razpravljalo tudi o rapalskem dogovoru.

## Izenačenje uradniških doklad.

Belgrad, 7. febr. (Izv.) Na sinočnji seji ministrskega sveta v stanovanju Nikole Pašiča je poročal finančni minister o izenačenju uradniških doklad ter naglašal ob tej priliki, da ima tozadevni zakonski predlog namen zadostiti vednim zahtevam uradnikom v prečanskih krajih ter izenačiti plače.

## ODPOSLANEC KEMAL PAŠE PRI DR. NINČIČU.

Belgrad, 6. febr. (Izv.) Bassi bej, odposlanec Mustafe Kemal paše v Beogradu, je bil danes v daljši avdiciji pri zunanem ministru dr. Ninčiču.

## ATENTAT NA STAMBOLJSKEGA.

Sofija, 6. febr. (Izv.) Pred atentatom v gledališču je Stamboljski zapustil svoj ložo med odmorom in odšel v kraljevo. Obenem so se odstranili tudi ostali ministri. Početkom 5. dejanja se je Stamboljski vrnil v svojo ložo ter je v tem trenutku nastala eksplozija. Sodiijo, da je neznan atentator položil bombo v ložo med odsotnostjo ministrov.

## PREGANJANJE KOMUNISTOV V ITALIJI.

Rim, 6. febr. (Izv.) Aretacije komunistov zavzemajo čim dalje večji obseg. V novih pokrajinah je bilo aretiranih okoli 300 komunistov, v Peruggiji 12, v Bologni pa 16, med njimi bivši župan in številni občinski svetniki.

## PISATELJ H. WITTMANN UMRL.

Dunaj, 6. febr. (Izv.) Pisatelj in kritik lista „Neue Freie Presse“, Hugo Wittmann, je danes umrl 84 let star.

ber opazovalec je moral opaziti, da je desna rama nekoliko previsoka, levi brk nekoliko vtisnjen in da se pri hoji leva noga nekoliko povlačava za svojim gospodarjem.

Vstopil je skozi vrata. Brzo je premeril nekaj križajočih se hodnikov, dokler ga ni pred dvojnimi vrati ustavil neki stražnik. Tipičen, kot na šestih nogah pribit lrec, z gumijevim pobijačem v roki in z sunkom prevlečenim pokrvalom.

„Halo sir! Kam pa?“  
Nejevoljno mrmranje je bil edini odgovor naprej hitkega.

„Stop sir!“  
Široko in težko mu je zastavil irski velikan pot in dvignil svoj gumijev pobijač s kretljivo, ki je izključevala vsak dvom.

Razkačen je potegnil obiskovalec iz svojega žepa posetnico in jo pomolil stražniku.

„K ravnatelju. Takoj!“

Boli še, kot te z gospodovnim glasom izrečene besede je spravil plameneči tužev pogled stražnika do tega, da je spoštljivo odprl vrata

# Politične vesti.

+ Gosp. dvorni svetnik Šuklje in dispozicijski fond. Imenovanemu gospodu se mora priznati, da je strokovnjak na polju dispozicijskega fonda. Začetkom osmega desetletja minulega stoletja je namreč igral zelo markantno vlogo v strankarskem življenju naše ožje domovine. Započel je brezobziren boj zoper kremenitega narodnjaka dr. Valentina Zarnika, ki je zastopal odločno narodno politiko, brez ozlra na vlado. Šuklje pa je prekrizal narodno politiko in zapeljal slovensko večino deželnega zbora v vladinovsky „elastično“ politiko, kakor se je takrat imenovala. Ker pa je takratni vodilni slovenski list „Slov. Narod“ kril značajno politiko dr. Zarnika, je ustanovil Šuklje na stroške avstrijske vlade zloglasni „Ljubljanski list“, s katerim je branil politiko narodne prijenljivosti in popustljivosti na korist Nemcev. Stroški tega časnikarskega podjetja so potekali iz avstrijskega dispozicijskega fonda (splošno imenovan Reptilien-fond), s katerim je bil sicer kasneje tudi „Slovenec“ nekoliko v „zlahti“. O zgodovini tistega Šukljejevega pokreta utegnemo še nekoliko spregovoriti, ker je zelo značilna za kremenitost njegovega značaja.

+ Pod hofratskim frakom je iskalo in našlo zavetja uredništvo „Slovenca“. Upa, da bo imelo pod črnorumenim protektoratom hofrata Šukljeja več sreče kot s svojimi lastnimi izbruhi. Moti se. Laži ostanejo laži, četudi jih ponavlja gospod Šuklje ali magar če jih ponavljajo vsi hofrati nekdanje Avstrije in kdorkoli povrh. Vsekako čestitamo Slovenčevemu uredništvu k hofratski zaščiti, gospodu hofratu Šukljeju pa do „Slovenčevega“ uredništva. Sta eden drugega vredna, kakor kažejo debele laži, ki jih je gospod hofrat zapisal in podpisal. Na stara leta, ko nosi sedem križev na hrbtu, bi bilo od njega z gotovostjo pričakovati, da se ne bo mešal v stvari, ki ga prav nič ne brigajo. Saj lahko kuha v miru svojo jezico doma na Kamnu in gleda na razburkani volilni svet. Čemu se podaja v nižine, kjer ni nobenih lavorik? Če pa je gospodu dr. Šusteršiču hvaležen za odstranjenje od deželnega glavarstva, kakor slovesno zatrjuje, mislimo, da bi svojo hvaležnost lahko pokazal na kak drug način nego s tem, da proti njemu tako grdo in debelo laže.

+ Dvorni svetnik Šuklje je začel zopet z duhovitiimi članki v „Slovenca“. Kdo se pri tej dolgovestnosti, ki jo beremo v današnjem glasilu SLS, ne spominja neskončno dolgočasnih člankov, ki jih je prinašal „Slovenec“ izpod peresa Šukljeja v časih pred prevratom. V teh je na dolgo in široko dokazoval, da se dr. Šusteršič ne bi bil smel voziti v Medvedu in drugim z deželnim avtomobilom. Kdo se ne spominja, kako so se po prevratu poverjeniki in

in spremil došleca v salonu podobno sprejemno sobo.

„Edward F. Glossin, medicinae doctor“ je bilo zapisano na posetnici, ki jo je položil stražnik na mizo policijskega ravnatelja Mac Morlanda. Nosilec tega imena je moral biti važen činitelj. Komaj je namreč policijski ravnatelj pogledal na posetnico, se je že dvignil, hitel venkaj in spremlil naznanjenega v svojo privatno pisarno.

„S čim naj Vam poslužim, gospod doktor?“

„Imate vesti iz Sing-Singa?“  
„Le v kolikor so objavljene v časopisih.“

„Napnite vse sile, da zopet primete begunca. Če ne zadostujejo policijski letalci, uporabite še vojaške letalce! Saj zadostuje vaša polnomoč za ta korak, ne?“

„Da, gospod doktor.“

„Ubežniki morajo biti pred nočjo prijeti. To zahtevajo državni interesi. Vi mi jamčite za to!“

„Storim, kar je v mojih močeh.“  
(Dale prihodnjic.)

nepoverjeniki SLS z državnimi avtomobili vozili na lov, na razne zabave, na politične shode, česar dr. Šusteršič ni nikdar storil? Kdo se ne spominja, kako je dvorni svetnik Šuklje k temu molčal? Zelo čudno pa se v Šukljjetovem članku bere povdarjanje, da o Šusteršiču ne piše iz animoznosti. Ali ni sumljivo tako odklanjanje?!

+ S kom se ponaša „Slovenec“. G. Šuklje je napisal v „Slovenca“, da je hvaležen dr. Šusteršiču, ki ga je „pripravil do tega, da je odložil častno mesto deželnega glavarja...“ Le pomislite, piše dalje, „da ni bilo njegove zahrbtnosti, bi me bila svetovna vojna še zasačila na stolu deželnega glavarja. Kot tak bi se bil moral po svoji vesti, ki mi je bila vsikdar voditeljica v mojem javnem in zasebnem življenju, postaviti za svoje ljudstvo, predvsem za našega kmeta, ter varovati ga pred nasilnostjo in grabežljivostjo vsemogočnega vojaškega življa! Kmalu bi bil razvpit kot „militärfeindlich“...!“ G. Šuklje je torej hvaležen, da ni bil deželni glavar, ker bi se moral v tem slučaju postaviti za svoje ljudstvo, predvsem za kmeta in se zameriti „generalštabu“. Tega pa g. dvorni svetnik kot tak ni mogel tvegati. Tvegaj pa je dr. Šusteršič. Pomislite, kako bi izgledalo, če bi moral gospod dvorni svetnik varovati našega kmeta pred nasilnostjo in grabežljivostjo vsemogočnega vojaškega življa. Padel bi bil v nemilost na Dunaju!! — In tak mož še kaj govori!

+ Slovo g. dvornega svetnika Šukljeja. V „Slovenca“ povdarja gospod Šuklje, da je dal aktivni politiki slovo in da ga nobena moč ne spravi nazaj na politično torišče. Menimo, da govorimo veliki večini slovenskega naroda iz dna srca, če se za ta velikodušni sklep gospodu na Kamnu iskreno zahvalimo, želeč, da pri tem sklepu ostane, ker mu po tako obilem življenjskem presedlanju in uspeha polnem delovanju odkrito želimo zashženega miru.

# Domače vesti.

Danes začnemo priobčevati podlistek „Oblast treh“, delo pisatelja Dominika, ki je v inozemstvu žel obče zanimanje. Prepričani smo, da ga bodo naši čitatelji zasledovali z istim zanimanjem. Podlistek bo izhajal po možnosti vsak dan.

— Napad nacionalistov na Hrvatsko tiskarno. V ponedeljek dopoldne so orjunaši v Osijeku napadli Gradjansko tiskarno, v kateri se tiska »Hrvatski list.« Vdrli so v prostore, kjer so stroji, ter z revolverji v rokah zahtevali od staveev, naj zapuste tiskarno. Oddali so nato tudi nekaj strelcev, a niso nikogar zadeli. Zatem so vrgli v tiskarske prostore bombo in hitro odšli. Bomba je eksplodirala in porušila zid. Tiskarna je vedela, da se pripravljala nanjo napad in je že prej obvestila oblast, ki je postavila tudi nekaj stražnikov pri hišnih vratih. Kljub temu so nacionalisti vdrli v tiskarno.

Krvav spopad med radičevci in orjunaši v Crikvenici. Za nedeljo je bil sklican v Crikvenici shod Radičeve stranke, na katerega je došel tudi strankin podpredsednik dr. Maček. Shoda se je udeležilo okoli 3000 ljudi. Po govoru dr. Mačka je došlo do pretepa med radičevci in orjunaši, ki so streljali z revolverji in tudi vrgli dve bombi, ko se je množica večinoma že razbežala. Od bombe je bil na lieu lahko ranjen trgovec Košul iz Bribira. Od revolverskih strelcev je bil ubit 1 seljak, 4 so bili težko ranjeni, 14 pa je lahko ranjenih. Razburjena množica je po tem dogodku napadla orjunaše, ki jih je orožništvo komaj obvarovalo. Njihovega voditelja dr. Orliča so izvlekli izpod kuhinjske mize v poslopju, kjer se je vršil shod. Množica ga je kamenjala, ko so ga orožniki peljali na svojo postajo, tako da so morali orožniki v njegovo obrambo oddati več slepih strelcev v zrak. Množica

# Inozemske vesti.

\* Delavci zajeli Ludendorffa. Ko se je maršal Ludendorff predvčeršnjim vračal iz Celoveca so ga na postaji Hetzendorf pred Dunajem delavci pozvali, da mora izstopiti iz vlaka. Nato so ga pridržali v Hetzendorfu. Moral jim je obljubiti, da bo potoval direktno v Berlin in da se ne bo ustavljal na Dunaju. Ker so ga držali precej dolgo, je moral brzkone prenočevati v Hetzendorfu in je mogel nadaljevati vožnjo šele naslednji dan. Vendar pa podrobnosti niso znane.

\* Petnajst vagonov mlečnih konserv, ki so bile namenjene revnemu prebivalstvu, se je zgubilo poti iz Francije na Češkoslovaško.

\* Italija odpravila vizum za inozemske izseljence v Ameriko. Da bi dvignila svoj pomorski promet, zlasti v Trstu, je Italija odpravila vidiranje potnih listov inozemskih izseljencev v Ameriko, ki se vkreajo v kakem italijanskem pristanišču.

\* Velikanska poneverba. Iz Kölna poročajo o poneverbi izkupička za 200 vagonov papirja, pri kateri je udeleženo 6 oseb, ki so jih že zaprli.

\* Francoske tekstilne stroje vrnejo Češkoslovaške tvornice proti cenii, za katero so jih kupile od Nemcev pri okupaciji severne Francije.

\* Zopet aretirani uredniki tržaškega »Lavoratora«. Pretekli petek je prišel v uredništvo tržaškega »Lavoratora« policijski komisar, v spremstvu z mnogimi policisti, ki je aretiriral vse osobe uredništva, med njimi tudi Andreja Martelanca, urednika komunističnega »Dela«.

\* Potres na Kitajskem. Seismografi centralnega meteorološkega zavoda so zabeležili dne 3. t. m. močan potres, katerega ognjišče je bržkone Kitajska. Prvi sunek se je čutil ob 17 uri 13 minut 18 sekund po srednje evropskem času. Razdalja ognjišča do Dunaja se je proračunala na 8400 km.

je zasledila tudi v hotelu »Therapia« dva tovorna avtomobila, s katerima so se orjunaši pripeljali s Sušaka. Orjunaši so pričeli zopet streljati, ljudje pa so jih prisilili s kamenjem, da so pobegnili, nakar so prisili šoferja, da jih je peljal v središče Crikvenice, kjer so avtomobile preiskali ter našli v njih bombe, granate in polne škatle revolverskih nabojev. Doslej so zaprli, kakor poročajo, 37 orjunašev, ki so došli s sušaka v Crikvenico. Dr. Orliču in 12 glavnim krivcem se je posrečilo pobegniti na Sušak. Po zadnjih vesteh sta doslej umrla dva ranjena kmeta. Med hrvatskim prebivalstvom vlada veliko razburjenje radi nasilstva nacionalistov.

— Razpuščen občinski zastop. Županijska oblast v Osijeku je razpustila občinski zastop v Slatini na podlagi poročila kotarske oblasti, da noče sklicati proračunske seje. Vodstvo občine je poverjeno vladnemu komisarju.

— Draginjske doklade za duhovnike. Pokrajinska uprava za Hrvatsko in Slavonijo je zahtevala od finančnega ministrstva kredit v svrhu izplačanja plač in draginjskih doklad duhovščini v dinarjih.

— Izenačenje taks za potne vizume. Nekaj držav se je obrnilo na našo vlado s prošnjo, naj zenači takse za vizume potnih listov s taksami teh držav, da se doseže reciprociteta. V to svrhu se je vršila v zunanem ministrtvu konferenca za ureditev vprašanja vizumov na potnih listih tujih državljanov. Konference so se udeležili tudi zastopniki finančnega, prometnega in notranjega ministrtva.

— Prodaja posesti grofa Jankoviča. Prebivalci občine Dugoselo pri Lukaču so kupili posestvo grofa Andreja Jankoviča za 16 milijonov kron. Cena za katastralno oralo je znašala 42.000 kron.



— **Pokrajinski namestnik Ivan Hribar** se je večeraj odpeljal v Belgrad.

— **Dopust za dijake — vojake.** Vojno ministrstvo je izdalo podrejenim poveljstvom ukaz, da morajo brezpogojno dovoljevati dijakom primeren dopust v svrhu polaganja izpitov.

— **Umrl je v Stolovniku** pri Rajhenburgu dne 5. t. m. posestnik Anton Kunej, dolgoletni župan tamnošnje občine, v starosti 60 let. Naj v miru počiva!

— **Nenadna smrt v vlaku.** V osebnem vlaku Monakovo-Zagreb so našli v pondeljek mrtvega v Zagrebu neznanca, v katerem so spoznali železniškega uradnika Joška Vajda, roj. 1897. v Kranju. Njegov sopotnik žel. uradnik Rudolf Milač je izpovedal, da je potoval z njim skupaj, da sta se med vožnjo nekoliko razgovarjala, nakar sta oba zaspala. Pred Zagrebom ju je sprevednik budil in ob tej priliki opazil, da je Vajda mrtev. Kakor je ugotovila zdravniška komisija, je Vajda zadela kap.

— **Maribor.** Pri neki tukajšnji izvozniki tvrdki je bil zaposlen spremljevalec prašičev, ki je imel to bolezen, da je jedel rajši meso kot nezabeljen krompir. Da bi pa prišel na cenejši način do mesa, je porinil enega prašiča pred pesniškim predorom iz vagona. Vzlic temu mu ni bila sreča mila, in mora pihati sedaj kašo brez mesa. — V Götzovi dvorani je zaspal po truda-polnem delu nek Ljubljčan, med tem pa mu je nekdo izmaknil denarnico z 350 K. —

— **Smrtna nezgoda.** Na južni strani lajterberškega predora so našli dne 5. febr. mrtvo Marijo Rumpl, doma na Košakih, katero je jutranji vlak povozil. Kako se je nesreča pripetila, še ni dognano.

— **Nova lista.** V Kumanovu je pričel izhajati nov list »Kumanovska razstava«, v Belgradu pa prične s 15. t. m. izhajati »Ideja«, list za književno, politično in gospodarsko kulturo.

— **Japonska profesorja v Zagrebu.** Te dni se mudita v Zagrebu dva japonska učenjaka dr. Mitsunaga Fujloka, profesor gozdarstva in Tejiro Miura, profesor gozdarstva in kmetijstva. Ogledujeta si naše kulturne zavode. Oba sta dobila od japonske vlade dve leti dopusta, da obišeeta evropska vseučilišča. Prvi se vrača v domovino ter je bil na Norveškem, Švedskem, Finskem, Angleškem, Holandskem, Danskem, v Nemčiji in Avstriji, drugi pa je nedavno prišel iz Japonske ter je bil nekaj časa na dunajskem vseučilišču ter poljedelski akademiji.

— **Mestna aprovizacija v Zagrebu** je prodala v preteklem letu 180 vagonov moke, 30 vagonov sena, 10 vagonov sladkorja, 25 vagonov otrobov, 15 vagonov ovs, 10 vagonov fižola, 12.000 sežnjev drv, 260.000 kg mesa, 5 vagonov masti in raznih drugih živil v raznih manjših količinah. V dobrodelne namene se je izdalo blaga v vrednosti nad milijon kron. Promet je znašal 300 milijonov kron, premoženje pa znaša ob koncu leta 500.000 kron. Zal, ne moremo niti nekoliko

podobnih števil navesti o ljubljanski aprovizaciji, dasi ni v Ljubljani draginja nič manjša kakor v Zagrebu.

— **Vlom v banko.** V Dubrovniku je bil izvršen v podružnico »Slavenske banke« vlom. Ukradena je za 100.000 dinarjev raznih vrednostnih papirjev in gotovine.

— **V Novem Pazaru** se otvorila 1. marcem bolnišnica za venerične bolezni, za katero je ministrstvo za narodno zdravje odobrilo kredit 200.000 dinarjev.

— **Umor na svatbi.** Dne 29. t. m. se je vršila v hiši kmeta Josipa Gjuranca v Sv. Ivanu Zelini svatba. Med gručo ljudi pred hišo sta pridrla razupita razbojnika Pavel Baček in Ivan Matuč, oborožena s puškami, noži in samokresi. Matuč je poklical kmeta Ivan Horvatiča na stran ter ga petkrat zabodel z bajonetom. Horvatič je kmalu izdihnil. Razbojnika sta pobegnila ter med begom streljala na zasledovalce. Doselej ju še niso izsledili.

— **Tihotapstvo na meji Iz Maribora** poročajo, da na avstrijski meji tihotapstvo še vedno cvete, posebno z vžigalicami, saharinom in cigaretnim papirjem. Te dni je zasačilo oko postave zopet dva tihotapca.

— **Z maškarami v smrt.** V Osejku je v petek zjutraj neka Elizabeta Hercog izpila steklenico strupa, sedla nato v izvoščka in se odpeljala v deželno bolnišnico, kjer je zvečer umrla. V četrtek zvečer je bila na maškarnem plesu, odkoder se je vrnila opolnoči domov, kjer

se je preoblekla in odpeljala z nekim mladim človekom. Zjutraj se je vrnila in izvršila samomor.

— **Milijonska tatvina briljantov v Zagrebu.** V pondeljek opoldne je bila v Zagrebu izropana izložba zlatarja Ivana Gabrona na Ilici št. 7. Vlomilec je med opoldanskim odmorom odprl trgovino ter odnesel iz izložbenega okna več briljantnih uhanov, prstanov, zapestnic in ur v skupni vrednosti 2 milijona kron. Za vlomilec ni nobenega sledu. Zlatar Gabron je razpisal nagrado 100.000 dinarjev za onega, ki bi mogel povedati podatke, na podlagi katerih bi se moglo izslediti vlomilca in dragocenosti. Na policiji se je javil nek krojaški pomočnik, ki je opazil okoli 1. popoldne 35—40 let starega moškega popolnoma mirno odpirati trgovino. Sodiijo, da je bil zločinec izšolan vlomilec.

— **Tatovi v stanovanju.** Tudi pri nas jih večkrat obišejo, vendar pa so pazljivejši in raje stikajo po podstrešjih. Zato pa kažejo več korajže v Trstu, kjer je sedaj eldorado vseh različnih notranje italijanskih lopovov, ki prihajajo po kupcijskih potih v zasedene kraje. Tako je tudi neka zasebnica Antonija Rivalico prijavila policiji, da so ji neznani lopovi podnevi, medtem, ko se je ona mudila zunaj, udrli v stanovanje ter ji odnesli deset namiznih prtov, petnajst brisač, šest rjuh, dve obleki, petdeset žepnih robcev in par novih čevljev v skupni vrednosti 500 lir.

## Gospodarstvo.

g **Izvoz živine v Italijo.** Generalna direkcija carin je odredila, da se v Sv. Ani otvori obmejna veterinarska postaja za izvoz živine v Italijo.

g **Svetovni pridelek pšenice** je bil mnogo večji, kakor je potreba in sicer za 45 mil. centov. Ameriški farmerji so kurili z žitom, ker so tako ceneje shajali nego s premogom.

g **Industrija krompirja.** V Češkoslavaški se pridelava letno preko 70 mil. stotov krompirja. Škrobove tvornice, ki jih je 142, so izdelale za 5000 vagonov škroba. Tvornice za sirup in sladkor je 20, za dekstrin in gumi pa 11. Češki pridelovalci krompirja nameravajo ustanoviti veliko združeno organizacijo v zaščito svojih interesov.

g **Plovbeni sindikat.** V ministertvu za promet je bilo sklenjeno, da se vrši 7. februarja še ena seja zastopnikov plovbenega sindikata in ministertva za promet, v kateri bo končno javno urejeno vprašanje ladjarskega parka. Pogodba plovbenega sindikata je bila podaljšana do konca tega leta z utemeljitvijo, da bo dana tako sindikatu možnost likvidacije. Kakor izgleda, se bo skoro gotovo ustanovila nova akceljska družba, kateri bo država prepustila polovico svojega ladjarskega parka. Država bi tedaj dobila nad polovico delne.

g **Impregniranje železniških pragov v Bosni.** Ministrstvo za promet je odločilo, da se v Bosni instalira nov zavod za impregniranje, ker je bila dosedanja tovarna prenešana v Srbijo (Obličjevo).

g **Poljski denar.** V drugem in tretjem tednu preteklega meseca je bila na Poljskem za 821 milijard bankovcev, kar po-

meni narastek za 14 milijard. Državni dolgovi pri bankah znašajo 706 milijard, torej za 33 milijard več.

g **Zlate rezerve.** Zedinjene države 3.637 milijonov dolarjev (1914: 1.023 mil.); Anglija 764 mil. (1914: 195 mil.); Nemčija 260 mil. (1914: 298 mil.); Francija 690 mil. (1914: 806 mil.); Japonska 504 mil. (1914: 106 mil.); Španija 487 mil. (1914: 106 mil.); Italija ima 161 mil.; Holandija 241 mil.; Švica 104 mil. in Grška 268 milijonov.

g **Japonska na Balkanu.** Japonski industrijalci so otvorili v Atenah veliko razstavo avtomobilov, raznih strojev, porcelana, stekla in kemličnih proizvodov. Dobavitelj morejo vsako naročilo v štirih mesecih.

g **Cene v Nemčiji** so se dvignile povprečno 7160 krat od predvojnih cen.

## BORZA.

Zagreb, 6. febr. Devize: Dunaj 0.15 do 0.151, Berlin 0.26—0.27, Budimpešta 4—4.20, Milan 507.50—515, London 495—497.5, Newyork 104—105, Pariz 640—660, Praga 307 do 309.50, Švica 1970—1980, Varšava 0.32 do 0.34; valute: dolar 101—103, češke krome 308, avstrijske 0.148—0.149, lire 500 do 505.

Curlh, 6. febr.: Berlin 0.01, Newyork 531, London 24.83, Pariz 33.95, Milan 25.72, Praga 15.67, Budimpešta 0.20, Bukarešta 2.50, Beograd 4.95, Sofija 3.20, Varšava 0.01, Dunaj 0.007425, avstrijske krome 0.0073.

## DANAŠNJA PREDBORZA.

Zagreb, 7. februarja. (Izvirno.) Francoski frank 6.60, švicarski frank 20.50, funt šterlingov 510; marke 0.28, avstrijske krome 0.153, češkoslavaške krome 317, lira 5.20, dolar 105.

## Narodno gledališče.

### DRAMA.

Sreda, 7. februarja: »Ugrabljene Sabinke«. Izven. —

Četrtek, 8. februarja: »Madame Sans Genes. Red D. —

### OPERA.

Sreda, 7. februarja: »Nižava«. Red B. Četrtek, 8. februarja: »Gorenjski slavček: Red C. —

k **Ugrabljene Sabinke.** V sredo, dne 7. t. m. vprizori drama Schönta-novo veseloigro v štirih dejanjih »Ugrabljene Sabinke«, ki nima nič skupnega z lani igrano farso Leonida Andrejeva »Prekrasne Sabinke«. Schönthanova veseloigra je delo brez posebnih literarnih ambicij, polna pa je prisrčnega humorja, komičnih situacij in dovtipnih domislevkov. Vred takih vrtilin je ostala sveža do današnjega dne. V njej nastopijo gna. M. Danilova, gna Gabrijelčičeva, gna Bakarjeva, ga Rogozova, ga Wintrova, g. Medven, g. Peček, g. Plut, g. Putjafa, g. Rogoz in g. Smerkoli. Režijo vodi g. Šest.

k **Zec in Slezak v Belgradu.** V Belgradu pričakujejo poset znanega našega basista Nikole Zeca, ki bo gostoval v belgrajski operi, v nekaterih svojih najbolj priljubljenih vlogah. V prvih dneh meseca marca pa pride tjakaj slavni tenorist in prvak dunajske opere Leo Slezak, čigar slava in umetnost je znana tudi po celi Ameriki. Slezak priredi v Belgradu tri koncerte, ki bodo v belgrajskem muzikalnem svetu gotovo pomenili velik dogodek.

## Razno.

r **Odgovornost hišnih posestnikov.** Posesnik Franc Mateju na Dunaju je bil obsojen na 3 dni zopora in povrnitev zdravniških stroškov stranki, ki se je v njegovi hiši vsled slabega hodnika poškodovala. Obtežljivo za obsodbo je bilo to, da ni gospodar niti svojim strankam dovolil popraviti hodnika na lastne stroške.

r **Pretkan prodajalec.** Nič manj kot devetkrat je prodal svojo opravo nekli brezposelni na Dunaju. Našel je vedno ljudi, ki so mu nasedli.

r **Zakonske ločitve** se v Ameriki vedno bolj množe. Razmerje med porokami in ločitvenimi procesi se je od 1921. leta poslabšalo od 4 : 1 na 2 : 1.

r **Dežela pravilic?** Z enim fižolom se je nasitilo 70 ljudi. Ameriški listi poročajo v nenavadnem uspehu nekega farmerja, ki je s pomočjo radija dosegel nezasišane uspehe v vrtnarstvu. Omenjeni strok je tehtal 23 funtov! Pridelal je zeljnate glave s premerom par metrov, labolka kot nogometne žoge, buče v višini moža itd. Strašno! r **Orjaško drevo.** V Kaliforniji stoji drevo visoko preko 100 metrov. Deblo ima premer 12 metrov, a pri tleh 34 metrov v obsegu. To je posebna vrsta dreves sorodna naši hoji. Mnogo dreves dosega višino 70 metrov. Računajo, da stoje še preko 3000 let.

r **Vulkan sredi mesta.** Rimski listi javljajo, da je v mestu Francenigo prišlo do strahovite eksplozije. Na trgu sredi mesta je zemlja naenkrat erupirala, nastala je široka luknja iz katere neprestano sika močan plamen. Sem-patja brizgajo iz votline tudi močni curki vroče vode. Krater se vedno bolj širi in obsega sedaj že premer štirih metrov. Sprva so bili prebivalci silno prestrašeni, sedaj pa so se že potolazili in mislijo več na zaslužek, ki ga bodo imeli pri obisku tujcev, ki bodo prihajali, da si ogledajo to zanimivost.

Izdaja konzorcij »Ljudskega dnevnika«.

— Odgovorni urednik Fr. Jereb. —

Tisk J. Blasnika nasl. v Ljubljani.

## Parcela

2100 m<sup>2</sup> na lepem prostoru za vilo, hišo ali tovarno, se po ugodni ceni proda. — Ponudbe pod »Parcela« na Anončni zavod Drago Beseljak, Ljubljana, Sodna ulica 5. 9

## Briljantni uhanj

kravatne igle z brilljanti in zlata ura se vsled družinskih razmer proda. — Vpraša se pod »Uhanj« na An. zavod Drago Beseljak, Ljubljana, Sodna ul. 5.

## Trgovec

v Ljubljani išče družabnika ozir. družabnico z Din 50.000— do 75.000— proti popolnemu kritju v svrhu ustanovitve uv za in izvoza na podlagi dobrih zvez v inozemstvu — Ponudbe pod »Eksport« na An. zavod Drago Beseljak, Ljubljana, Sodna ul. 5.

## Inkasanta in potnika

agilnega, izvežbanega, poštenega in vestnega, s spričevali, ki že po možnosti zastopa večjo, dobro upeljano industrijsko tvrdko, sprejme trgovsko podjetje. — Ponudbe pod: »Vsestransko agilen« na Oglasni zavod: Joso Zorman Ljubljana, Gledališka ulica 2. — Tel. št. 231.

Gradbeno podjetje  
ing. Dukić in drug  
Ljubljana, Bohoričeva ul. 20.  
se priporoča za vsa v to stroko  
spadajoča dela.

Pisalne stroje  
Underwood  
The Rex Co., Ljubljana